

**Wyrok z dnia 11 lutego 1998 r.**

**II UKN 334/97**

**Złożony po dniu 31 grudnia 1995 r. wniosek o ponowne obliczenie wysokości świadczenia emerytalno-rentowego przez ustalenie na nowo podstawy jego wymiaru podlega rozpatrzeniu jako pierwszorazowy wniosek o przyznanie świadczenia (art. 33<sup>2</sup> w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.).**

Przewodniczący SSN: Andrzej Kijowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Maria Tyszel, Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 1998 r. sprawy z wniosku Wiesława J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o podwyższenie emerytury, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 15 stycznia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

### **U z a s a d n i e n i e**

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach wyrokiem z dnia 21 maja 1996 r. [...], oddalił odwołanie Wiesława J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K. z dnia 20 marca 1996 r., odmawiającej przeliczenia pobieranej przez wnioskodawcę emerytury przez przyjęcie za podstawę jej wymiaru wynagrodzenia osiągniętego w latach 1970-1979. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Wojewódzki wyraził pogląd, że skoro wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego został zgłoszony w dniu 15 marca 1996 r., to podstawę jego wymiaru może - zgodnie z art. 33<sup>2</sup> w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach

ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) - stanowić przeciętna zwaloryzowana kwota wynagrodzenia lub dochodu z 7 kolejnych lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego spośród ostatnich 16 lat kalendarzowych poprzedzających rok złożenia wniosku o przeliczenie podstawy wymiaru, a nie rok złożenia wniosku o przyznanie świadczenia. W odniesieniu do wnioskodawcy oznacza to, że przeliczenia wysokości pobieranej emerytury mógłby się domagać jedynie w oparciu o wynagrodzenie z 7 kolejnych lat kalendarzowych w okresie od 1980 do 1995 r. Przepis art. 7 ustawy rewaloryzacyjnej nie daje natomiast podstaw do uwzględnienia zgłoszonego w 1996 r. wniosku o przeliczenie świadczenia w taki sposób, aby za podstawę jego wymiaru przyjąć wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych przypadających na 19 lat przed zgłoszeniem w 1989 r. pierwszorazowego wniosku o przyznanie emerytury, a więc z lat 1970-1979.

Rewizję wnioskodawcy od powyższego orzeczenia oddalił Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 15 stycznia 1997 r. [...]. W jego motywach Sąd Apelacyjny podkreślił, że pobierając początkowo emeryturę obliczoną od wynagrodzenia osiągniętego w 1989 r., wnioskodawca skorzystał następnie w 1992 r. z przewidzianego w art. 33 ust. 1 ustawy rewaloryzacyjnej prawa do ponownego obliczenia wysokości emerytury na zasadach określonych w art. 7 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, a więc według zwaloryzowanej kwoty wynagrodzenia z okresu 3 kolejnych lat kalendarzowych z ostatnich 12 lat kalendarzowych liczonych wstecz od roku zgłoszenia wniosku o emeryturę, którymi to latami zarobkowania były według wyboru zainteresowanego lata 1977-1979. Natomiast we wniosku z dnia 15 marca 1996 r. zainteresowany, powołując się na przepis art. 33<sup>2</sup> ustawy rewaloryzacyjnej, oczekiwał na jego podstawie kolejnego przeliczenia podstawy wymiaru swej emerytury z uwzględnieniem zarobków osiągniętych w kolejnych dziesięciu latach przypadających na 19 ostatnich lat kalendarzowych przed datą zgłoszenia w 1989 r. pierwszego wniosku o przyznanie emerytury, tzn. zarobków z lat 1970-1979. Jednakże wniosek o ponowne ustalenie wysokości podstawy wymiaru wcześniej przyznanej emerytury należy - zdaniem Sądu Apelacyjnego - traktować w świetle powołanego przepisu jako wniosek pierwszorazowy, a więc podstawę tę ustalać zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy. Przy zgłoszeniu wniosku w 1996 r. nie wolno zatem sięgać do zarobków z 10 kolejnych lat wybranych z ostatnich 19 lat kalendarzowych poprze-

dzających wniosków, gdyż możliwość taką przepis art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy przewiduje w odniesieniu do wniosków zgłoszonych dopiero w 1999 r. Poza tym zgłoszony w trybie art. 33<sup>2</sup> ustawy rewaloryzacyjnej wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia ma w ocenie Sądu Apelacyjnego praktyczną doniosłość tylko w sytuacji, gdy po przyznaniu świadczenia emeryt lub rencista osiągnął wynagrodzenie, którego wysokość uwzględniona w podstawie wymiaru świadczenia mogłaby wpłynąć na podwyższenie jego wskaźnika. Tymczasem w sprawie jest niesporne, że po przyznaniu emerytury wnioskodawca już nie pracował.

Kasację od tego wyroku wniósł w imieniu wnioskodawcy radca prawny Świętokrzyskiego Regionu NSZZ "Solidarność", zarzucając naruszenie art. 33<sup>2</sup> w związku z art. 7 ust. 1 ustawy rewaloryzacyjnej i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz "podwyższenie powodowi emerytury". W uzasadnieniu skargi kasacyjnej wyrażono pogląd, że odesłanie w art. 33<sup>2</sup> ustawy rewaloryzacyjnej do jej przepisu art. 7 oznacza, iż okres ostatnich lat kalendarzowych, z których zarobki osiągnięte w odpowiedniej sumie kolejnych lat kalendarzowych stanowią podstawę wymiaru świadczenia emerytalno-rentowego, podlega zawsze liczeniu wstecz od roku zgłoszenia wniosku o przyznanie świadczenia, a nie wniosku o ponowne ustalenie jego wysokości. Poza tym zgłoszenie w 1996 r. wniosku o ponowne obliczenie wysokości świadczenia umożliwia zainteresowanemu korzystanie z wariantów obliczeniowych określonych w art. 7 ust. 1 pkt 5-8 ustawy, ponieważ "wszystkie te punkty spełniają jedyny warunek, jakim jest termin zgłoszenia wniosku". Wnioskodawca miał zatem prawo wyboru wariantu najkorzystniejszego, który wynika dlań z treści art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy rewaloryzacyjnej.

Sąd Najwyższy, po zapoznaniu się również z pisemnym stanowiskiem w sprawie, wyrażonym w dniu 8 grudnia 1997 r. przez Departament Emerytur i Rent Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zważył co następuje:

Kasacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Nietrafnie zarzuca skarżący, że złożony przezeń w 1996 r. w trybie art. 33<sup>2</sup> ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) wniosek o ponowne ustalenie wy-

sokości emerytury przez ustalenie na nowo podstawy jej wymiaru, mógł i powinien być rozpatrzony według zasad z art. 7 ust. 1 pkt 8 tej ustawy, a więc przy uwzględnieniu zarobków z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 19 lat kalendarzowych, liczonych wstecz od roku zgłoszenia pierwszego wniosku o przyznanie emerytury w 1989 r. Przepis art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy dotyczy wprawdzie *expressis verbis* wniosków zgłoszonych "do dnia 31 grudnia 1999 r.", ale to nie znaczy, że obejmuje również wniosek zgłoszony np. w 1996 r. Wspomniany przepis określa bowiem nie tylko najpóźniejszy (do dnia 31 grudnia 1999 r.), ale również najwcześniejszy termin zgłaszania objętych nim wniosków. Tym najwcześniejszym terminem jest dzień 1 stycznia 1999 r., a wynika to pośrednio z faktu, że do dnia 31 grudnia 1998 r. należy składać wnioski mieszczące się w zakresie zastosowania art. 7 ust. 1 pkt 7 ustawy. Innymi słowy, przepisy kolejnych punktów (od 1 do 8) w art. 7 ust. 1 ustawy są ukształtowane w swoim "widełkowy" sposób, a więc obejmują wnioski składane w sztywnym okresie od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku (w latach od 1992 do 1999) oraz - w art. 7 ust. 1 pkt 9 - "po dniu 31 grudnia 1999 r.". Wnioskodawca nie mógł zatem wybierać spośród różnych wariantów ponownego obliczenia podstawy wymiaru swojej emerytury, gdyż przez złożenie wniosku "do 31 grudnia 1996 r." został objęty zakresem zastosowania art. 7 ust. 1 pkt 5, przewidującego uwzględnianie zarobków z kolejnych 7 lat przypadających na 16 lat kalendarzowych poprzedzających datę wspomnianego wniosku.

Błędne jest również twierdzenie skarżącego, że przy rozpatrywaniu zgłoszonych po dniu 31 grudnia 1995 r. wniosków o ponowne obliczenie wysokości przyznanego już świadczenia emerytalno-rentowego w drodze ustalenia na nowo podstawy jego wymiaru należy wymaganą przez art. 7 ust. 1 ustawy odpowiednią ilość tzw. ostatnich lat kalendarzowych liczyć wstecz od roku zgłoszenia pierwszego wniosku o emeryturę lub rentę. Celem przepisu art. 33<sup>2</sup> ustawy rewaloryzacyjnej, dodanego do niej od 1 stycznia 1996 r. przez ustawę nowelizacyjną z dnia 29 września 1995 r. (Dz. U. Nr 138, poz. 681) było bowiem zrównanie sytuacji emerytów i rencistów pobierających już świadczenia z sytuacją osób składających po dniu 31 grudnia 1995 r. wnioski o przyznanie takiego świadczenia. Ci pierwsi mogli bowiem podstawę wymiaru swoich świadczeń ustalać z relatywnie krótkich okresów zarobkowania, zwłaszcza zaś wtedy, gdy świadczenie zostało - jak u skarżącego - ustalone przed

wejściem w życie ustawy rewaloryzacyjnej. Po rewaloryzacji takiego świadczenia, ponowne ustalenie podstawy jego wymiaru było bowiem zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy możliwe tylko z okresu ustalonego w jej art. 7 ust. 1 pkt 1, a więc z 3 lat przypadających na ostatnie 12 lat kalendarzowych poprzedzających zgłoszenie wniosku. Wprawdzie ustalenie podstawy wymiaru świadczenia z krótszego okresu zarobkowania bywa na ogół korzystniejsze dla zainteresowanego, ale zdarzają się również wyjątki i do możliwości korzystania z nich chciał ustawodawca dopuścić również osoby pobierające już świadczenia, aczkolwiek na równych zasadach z osobami ubiegającymi się o przyznanie świadczenia. Wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia w trybie art. 33<sup>2</sup> ustawy należy zatem traktować tak jak wnioski pierwszorazowe ze wszystkimi tego konsekwencjami, dotyczącymi również liczenia tzw. ostatnich lat kalendarzowych wstecz od roku zgłoszenia wniosku o przeliczenie.

Z wyżej wskazanych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393<sup>12</sup> KPC orzekł, jak w sentencji.

=====